

**Powiatowy Bank Spółdzielczy
w Tomaszowie Mazowieckim**

www.pbstom.com.pl

Ujawnienie informacji

dotyczących ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń, i innych informacji ujawniane zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, część ósma.

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia	4
III. Zakres stosowania – art. 436.....	5
IV. Fundusze własne – art. 437.....	5
V. Wymogi kapitałowe – art. 438	9
VI. Ekspozycja na ryzyko kontrahenta – art. 439.....	11
VII. Bufory kapitałowe – art. 440.....	12
VIII. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego - art. 441	12
IX. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442.....	12
X. Aktywa wolne od obciążeń – art. 443	18
XI. Korzystanie z ECAI – art. 444	19
XII. Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445.....	19
XIII. Ekspozycja na ryzyko płynności	19
XIV. Ekspozycja na ryzyko operacyjne– art. 446.....	21
XV. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447.....	22
XVI. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448	23
XVII. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449	24
XVIII. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450.....	24
XIX. Dźwignia finansowa – art. 451	26
XX. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452	29
XXI. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453	29
XXII. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.....	31
XXIII. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.....	31
Załącznik nr 1.....	32
Załącznik nr 2.....	42
Załącznik nr 3.....	43

I. Wstęp

1. Bank zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem”) w Części Ósmej dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji w niniejszym dokumencie zwanym dalej „Ujawnieniem” według stanu na 31 grudnia 2018 r.

2. Bank w zakresie ujawnianych informacji:

1) Nie stosuje pominięcia informacji uznanych za nieistotne - informacje nieistotne to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,

2) Nie stosuje pominięcia informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.

3. W przypadku pominięcia informacja o tym jest podawana w treści Ujawnienia.

4. Powiatowy Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Mazowieckim z siedzibą: 97-200 Tomaszów Mazowiecki, ul. Handlowa 35/37, wpisany jest do rejestru Przedsiębiorców w Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieście w Łodzi Sąd Gospodarczy XX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000186741. Bankowi nadano numer statystyczny REGON: 000503103 oraz NIP: 77300075. Bank zrzeszony jest w Spółdzielczej Grupie Bankowej z siedzibą w Poznaniu. Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia IPS - SGB.

5. Powiatowy Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Mazowieckim jest spółdzielnią prowadzącą swoją działalność na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 7 grudnia 2000 roku o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających z późn. zm.,
- 2) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe z późn. zm.,
- 3) ustawy z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze z późn. zm.
- 4) innych ustaw oraz Statutu Banku.

6. Powiatowy Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Mazowieckim, w ramach posiadanych uprawnień i zezwoleń, prowadzi działalność wyłącznie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie ze Statutem, Bank prowadzi działalność na terenie województwa łódzkiego w ramach następujących powiatów: tomaszowskiego, piotrkowskiego i opoczyńskiego oraz województwa mazowieckiego na obszarze powiatu przysuskiego i grójeckiego oraz m. st. Warszawy.

Bank prowadził w 2018 roku działalność na rzecz klientów indywidualnych i instytucjonalnych poprzez niżej wymienione placówki:

- Centrali Powiatowego Banku Spółdzielczego w Tomaszowie Mazowieckim przy ul. Handlowej nr 35/37,
- Oddziału w Tomaszowie Mazowieckim przy ul. Handlowej nr 35/37,
- Oddziału w Budziszewicach przy ul. Jana Chryzostoma Paska nr 85,
- Oddziału w Będkowie przy ul. Reymonta nr 6,
- Oddziału w Inowłodzu przy Pl. Kazimierza Wielkiego nr 7,
- Oddziału w Ujeździe przy ul. Parkowej nr 2,
- Oddziału w Wolborzu przy Pl. W. Jagiełły nr 15,

- Filii Czarnocin przy ul. Głównej nr 189,
- Filii Poświętne przy ul. Głównej nr 9,
- Filii Rokiciny przy ul. Tomaszowskiej nr 9A,
- Filii Rzeczyca przy ul. Mościckiego nr 1,
- Punktu kasowego Białobrzegi, ul. Wąwalska nr 6,
- Punktu kasowego Czerniewice, ul. Mazowiecka nr 29,
- Punktu kasowego Lubochnia, ul. Tomaszowska nr 6,
- Punktu kasowego Spała, ul. Mościckiego nr 2,
- Punktu kasowego Tomaszów Mazowiecki, ul. Tkacka nr 4,
- Punktu kasowego Żelechlinek przy ul. 1000 - lecia nr 1.

II. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435

Rozporządzenia

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania ryzykiem w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Mazowieckim” przygotowaną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna z założeniami „Strategii działania Powiatowego Banku Spółdzielczego w Tomaszowie Mazowieckim” i podlega corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji, przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.

2. Strategia zarządzania ryzykiem w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Mazowieckim jest powiązana również z innymi regulacjami o charakterze strategicznym, np. Strategią zarządzania i planowania kapitałowego w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Mazowieckim, Planami finansowymi, a także Politykami/Instrukcjami/Zasadami w zakresie zarządzania ryzykami.

3. Strategia zarządzania ryzykiem opisuje podstawowe założenia procesu zarządzania i sam proces zarządzania poszczególnymi ryzykami w Banku, kryteria uznawania ryzyk za istotne, listę ryzyk występujących w Banku, cele strategiczne oraz polityki w zakresie zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka, zasady funkcjonowania systemu limitów oraz skłonność do podejmowania ryzyka. Cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponosić zawarte są w Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Mazowieckim”.

4. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.

5. Informacja dotycząca art. 435. ust. 1 lit a-d Rozporządzenia, tzn. strategii i procesów zarządzania tymi rodzajami ryzyka; struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie; zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko zawarte są w Załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.

6. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez Art. 453 ust.1 lit. e zawarte jest w Załączniku nr 2.

7. Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust 1. lit f. w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarta jest w Załączniku nr 3

8. W zakresie art. 435 ust 2 Bank informuje, że:

1) Dwoje Członków Zarządu Banku pełni po jednym, jeden członek Zarządu Banku dwa stanowiska dyrektorskie. Dziewięcioro Członków Rady Nadzorczej Banku pełni po dwa stanowiska dyrektorskie (w tym siedmiu prowadzi własną działalność - w większości rolniczą). Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie Banku (odpowiednio Zarządzie albo Radzie Nadzorczej) lub organach innych podmiotów.

2) Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając wg Regulaminu działania Rady Nadzorczej biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny następczej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza zgodnie z Polityką oceny kwalifikacji członków Zarządu oraz osób zajmujących ważne funkcje. Członków obecnej Rady Nadzorczej powołała Grupa Członkowska zgodnie z Regulaminem działania Grupy Członkowskiej, biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata. Członków Rady Nadzorczej na kolejną kadencję wybierze Zebranie Przedstawicieli. Ocenę następczą Rady Nadzorczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie z Polityką oceny kwalifikacji kandydatów do Rady Nadzorczej, Członków Rady Nadzorczej i Rady Nadzorczej.

3) Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.

4) W Radzie Nadzorczej banku wyodrębniony został trzyosobowy komitet audytu, którego zakres działalności formalizuje „Regulamin działania Komitetu Audytu w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Mazowieckim” spójny z Art. 130 Ustawy z dn. 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym . W 2018 roku odbyło się 6 posiedzeń Komitetu Audytu.

5) Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Mazowieckim, definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

III. Zakres stosowania – art. 436

Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

IV. Fundusze własne – art. 437

Zapewniając bezpieczeństwo ekonomiczne, Bank utrzymuje fundusze własne dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności.

1. Fundusze własne Banku obejmują:

- 1) kapitał Tier I;
- 2) kapitał Tier II.

2. Kapitał Tier I Banku obejmuje:

1) kapitał podstawowy Tier I (CET 1), składający się z następujących pozycji:

- wpłacony do dnia 28 czerwca 2013 roku fundusz udziałowy, przy czym Bank zalicza do funduszu udziałowego udziały opłacone po dacie 28 czerwca 2013 roku po uzyskaniu zgody KNF.
- zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, po uzyskaniu zgody właściwego organu,
- niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po uzyskaniu zgody właściwego organu,
- w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów: fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
- kapitał rezerwowy,
- fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej,

2) pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:

- wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej, wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych Tier I, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Bank
- posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
- posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
- pozycje, które należy odliczyć od pozycji dodatkowych w Tier I, których wartość przekracza wartość kapitału dodatkowego Tier I,
- strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu, w tym utworzone rezerwy i odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek, których skutki nie zostały odniesione na fundusze;
- aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności,
- dodatkowe korekty wartości jako 0,1% sumy wartości bezwzględnej aktywów i zobowiązań wycenionych według wartości godziwej;

3) kapitał dodatkowy Tier I, który stanowi:

- instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 52 CRR,
- w ramach korekt okresu przejściowego – obligacje zaliczone do funduszy własnych Banku na podstawie Uchwały KNF nr 314/2009 z dnia 14 października 2009r. w sprawie innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy podstawowych banku, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy podstawowych banku;

4) pomniejszenia kapitału dodatkowego Tier I:

- wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do dodatkowego kapitału podstawowego, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
- posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
- posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,

- pozycje, które należy odliczyć od pozycji Tier II, których wartość przekracza wartość kapitału Tier II.
3. Kapitał Tier II Banku obejmuje:
- 1) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 63 CRR;
 - 2) pożyczki podporządkowane;
 - 3) rezerwę na ryzyko ogólne do wysokości 1,25% aktywów ważonych ryzykiem;
 - 4) pomniejszenia kapitału Tier II:
 - wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do kapitału Tier II, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
 - posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji.

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia wykonawczego Komisji nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 poniżej zaprezentowano strukturę funduszy własnych w oparciu o załącznik nr 6 do ww rozporządzenia. W celu przejrzystości danych zawartych w poniższej tabeli zakres ujawnień ograniczono do pozycji niezerowych jednocześnie zachowując numerację zgodną z Załącznikiem nr 6 rozporządzenia.

3. Struktura funduszy (w tys. zł) na dzień 31 grudnia 2018r.

KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I: INSTRUMENTY I KAPITAŁY REZERWOWE	
1.Instrumenty kapitałowe i związane z nimi azio emisyjne	1 467
3.Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe rezerwy kapitałowe)	17 910
6.Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	19 377
KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I: KOREKTY REGULACYJNE	
7.Dodatkowe korekty wartosci (kwota ujemna)	0
8.Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-3
28.Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym TIER 1	-3
Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10%)	0
29.Kapitał podstawowy Tier I	19 374
KAPITAŁ DODATKOWY TIER I: INSTRUMENTY	
36.Kapitał dodatkowy TIER I przed korektami regulacyjnymi	0
KAPITAŁ DODATKOWY TIER I: KOREKTY REGULACYJNE	
43.Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym TIER I	0
44.Kapitał dodatkowy TIER I	0
45. Kapitał TIER I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I+kapitał dodatkowy Tier I)	19 374
KAPITAŁ TIER II: INSTRUMENTY I REZERWY	
46.Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	75
Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II oraz pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 %	0
58.Kapitał Tier II	75
59.Łączny kapitał (łączny kapitał = Tier I + Tier II)	19 449
60.Aktywa ważone ryzykiem razem	115 967
WSPÓŁCZYNNIKI I BUFORY KAPITAŁOWE	
61.Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	13,96%
62.Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	13,96%
63.Kapitał łączny (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,02%

V. Wymogi kapitałowe – art. 438

1. Powiatowy Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Mazowieckim przeprowadza proces oceny adekwatności kapitału (ICAAP) zgodnie z procedurami zatwierdzanymi przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku podlegającym przeglądom i weryfikacji co najmniej raz w roku. Jego istotą jest zapewnienie bezpiecznego funkcjonowania banku sprowadzającego się do utrzymania rozmiarów działalności obciążonych ryzykiem na poziomie adekwatnym do posiadanych funduszy. W ramach ICAAP podejmowane są działania:

- 1) Identyfikacja wszystkich ryzyk występujących w działalności banku i określenie ich istotności,
- 2) Oszacowanie i alokacja kapitału na ryzyka,
- 3) Agregacja i wyliczenie całkowitego wymogu kapitałowego,
- 4) Monitoring i kontrola ryzyka oraz kapitału wewnętrznego

2. Za ryzyka istotne z definicji bank uznaje te ryzyka, które są objęte wymogiem w ramach Filaru I

- 1) Ryzyko kredytowe – wymóg obliczany według metody standardowej,
- 2) Ryzyko operacyjne – wymóg obliczany według metody wskaźnika bazowego
- 3) Ryzyko rynkowe – w działalności banku ogranicza się do ryzyka walutowego – Filar I oraz ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej wykazywanego w ryzykach Filaru II

3. Dodatkowo bank wylicza wewnętrzny wymóg kapitałowy na poszczególne ryzyka uznane za istotne w ramach Filaru II

- 1) Kredytowe (jeśli wymóg regulacyjny okaże się niewystarczający)
- 2) Koncentracji zaangażowań
- 3) Operacyjne (jeśli wymóg regulacyjny okaże się niewystarczający)
- 4) Stopy procentowej w księdze bankowej
- 5) Płynności
- 6) Biznesowe (strategiczne, wyniku finansowego, otoczenia ekonomicznego, regulacyjne, konkurencji, cyklu gospodarczego)
- 7) Kapitałowe
- 8) Modeli

Uznane za istotne ryzyko braku zgodności bank pokrywa wewnętrznym wymogiem w ramach ryzyka operacyjnego.

Kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka Filaru II uznane za istotne obliczany jest jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji) który może się pojawić w sytuacji nieoczekiwanej. Koszty lub utracone przychody wyliczane są na podstawie testów warunków skrajnych przeprowadzanych dla ryzyk istotnych.

4. Bank raz w roku w ramach przeglądu zarządczego weryfikuje istotność ryzyk uznanych obecnie za nieistotne i przypadku zakwalifikowania ich do istotnych będą podlegać kwartalnej analizie z zakresu oceny wewnętrznej adekwatności kapitałowej w ramach procesu ICAAP.

5. Regulacyjne i wewnętrzne wymogi kapitałowe

Rodzaj ryzyka	Alokacja kapitału według wymagań dla Filaru I	Alokacja kapitału według wymagań dla Filaru II	Alokacja kapitału według wymagań dla Filaru I i II	Określenie istotności ryzyka
Ryzyko kredytowe	9 277 338,64	544 000,00	9 821 338,64	istotne
Ryzyko rynkowe (walutowe)	0,00	0,00	0,00	istotne
Ryzyko operacyjne	1 823 644,17	0,00	1 823 644,17	istotne
Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:	X	0,00	0,00	istotne
koncentracja "dużych" zaangażowań	X	0,00	0,00	istotne
koncentracji w sektor gospodarki	X	0,00	0,00	istotne
koncentracji przyjętych form zabezpieczenia	X	0,00	0,00	istotne
koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy	X	0,00	0,00	istotne
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	X	255 064,00	255 064,00	istotne
Ryzyko płynności	X	0,00	0,00	istotne
Ryzyko biznesowe	X	50 503,43	50 503,43	istotne
Ryzyko kapitałowe	X	0,00	0,00	istotne
Ryzyko modeli	X	0,00	0,00	nieistotne
Pozostałe ryzyka, z tego:	X	0,00	0,00	nieistotne
ryzyko utraty reputacji	X	0,00	0,00	nieistotne
ryzyko transferowe	X	0,00	0,00	nieistotne
ryzyko rezydualne	X	0,00	0,00	nieistotne
Wymóg kapitałowy RAZEM	11 100 982,81	849 567,43	11 950 550,24	
Fundusze własne (kapitał uznany)		19 448 906		
Kapitał podstawowy Tier I		19 373 906		
Kapitał Tier I		19 373 906		
Łączny współczynnik wypłacalności [%]		14,02%		
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I [%]		13,96%		
Współczynnik kapitału Tier I [%]		13,96%		
Wewnętrzny współczynnik wypłacalności [%]		13,02%		
Współczynnik Fundusze własne / kapitał wewnętrzny		1,75		min. 1,00

6. Rezultaty stosowanego przez instytucję wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej, w tym skład dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych na podstawie procesu przeglądu nadzorczego, o których mowa w art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE – nie dotyczy

7. Kwoty ekspozycji (w tys. zł) ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia – 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112

Lp.	Klasa ekspozycji	Wymóg kapitałowy
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	221
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	410
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	69
4	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0
5	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0
6	Ekspozycje wobec instytucji	0
7	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	662
8	Ekspozycje detaliczne	3 509
9	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	3 207
10	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	749
11	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0
12	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0
13	Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0
14	Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	0
15	Ekspozycje kapitałowe	157
16	Inne pozycje	293
	Suma	9 277

8. Wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c);

Lp	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	Nie dotyczy
2	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe	0

VI. Ekspozycja na ryzyko kontrahenta – art. 439

Nie dotyczy. Bank nie posiada portfela handlowego

VII. Bufory kapitałowe – art. 440

Na dzień 31 grudnia 2018 r. stosowane były bufory kapitałowe

Lp	Rodzaj buforu	Wartość buforu
1	Bufor antycykliczny (<i>art. 83 oraz 96 Ustawy z 5 sierpnia 2015r o nadzorze makroostrożnościowym...</i>)	0%
2	Bufor zabezpieczający (<i>Ustawa z 5 sierpnia 2015r o nadzorze makroostrożnościowym...</i>)	1,875%
3	Bufor ryzyka systemowego (rozporządzenie MF z 1 września 2017r.)	3%

VIII. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego - art. 441

Nie dotyczy

IX. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442

1. Należności przeterminowane to należności przeterminowane o ponad 90 dni, dla których przeterminowana kwota przekracza 500 zł w przypadku klasy ekspozycji detalicznych oraz 3000 złotych w przypadku pozostałych klas ekspozycji. Definicja ta stosowana jest dla celów rachunkowości i dla wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

2. Należności zagrożone (z rozpoznaną utratą wartości) to ekspozycje kredytowe zakwalifikowane do grupy „zagrożone”, w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe”, i „stracone”. Definicja ta stosowana jest dla celów rachunkowości.

3. Po zmianie ustawy o rachunkowości oraz Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków mianem ekspozycji kredytowych Bank określał wierzytelność kapitałową sklasyfikowaną do należności zagrożonych wraz z odsetkami. Na część kapitałową wierzytelności Bank tworzył rezerwy celowe a na naliczone odsetki Bank tworzył odpisy aktualizujące należności. Wymagany poziom tworzonych rezerw celowych jak i odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi zależny był od kategorii ekspozycji kredytowej.

4. Bank stosował definicje należności zagrożonych oraz metody tworzenia rezerw i odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi w oparciu o zapisy Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz zasady określone w procedurze wewnętrznej w sprawie tworzenia rezerw celowych.

5. Bank tworzył rezerwy celowe na ekspozycje kredytowe i odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi, które zaliczał w ciężar kosztów. Przy ustalaniu skali ryzyka obciążającego ekspozycje kredytowe Bank wykorzystywał dwa niezależne kryteria: terminowość spłaty kapitału lub odsetek, oraz sytuację ekonomiczno - finansową dłużnika (kredytobiorcy, poręczyciela).

Rezerwy celowe na ryzyko kredytowe, związane z ekspozycjami kredytowymi stanowiącymi należności z tytułu kredytów i pożyczek detalicznych, zaklasyfikowanych do kategorii „normalne” Bank tworzył w wysokości 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych.

Na ekspozycje kredytowe zaklasyfikowane do kategorii „pod obserwacją” oraz grupy „zagrożonych” Bank tworzył na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, rezerwy celowe w wysokości minimalnej, określonej w Rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 4:

- 1) 1,5% podstawy tworzenia rezerw – w przypadku kategorii „pod obserwacją”,
- 2) 20% podstawy tworzenia rezerw – w przypadku kategorii „poniżej standardu”,
- 3) 50% podstawy tworzenia rezerw – w przypadku kategorii „wątpliwe”,
- 4) 100% podstawy tworzenia rezerw – w przypadku kategorii „stracone”.

6. Bank w swoich analizach nie uwzględnia ryzyka geograficznego, gdyż działa na terenie jednolitym pod względem ekonomicznym i gospodarczym określonym w Statucie Banku i zatwierdzonym przez Komisję Nadzoru Finansowego.

7. Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (w tys. zł po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2018 roku, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego w podziale na klasy przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Klasa ekspozycji	Wartość ekspozycji
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	1 105
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	25 637
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	1 737
4	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0
5	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0
6	Ekspozycje wobec instytucji	181 439
7	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	12 325
8	Ekspozycje detaliczne	63 544
9	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	53 619
10	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	6 509
11	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0
12	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0
13	Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0
14	Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	0
15	Ekspozycje kapitałowe	1 965
16	Inne pozycje	12 053
	Suma	359 933

8. Struktura zaangażowania brutto Banku wobec poszczególnych sektorów lub według typu kontrahenta w rozbiciu na klasy ekspozycji.

1) Wartość (w tys. zł) zaangażowania brutto Banku wobec sektora finansowego według typu kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Typ kontrahent	Wartość
1	Banki	184 302
	Należności normalne	184 302
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
2	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
3	Pomocnicze instytucje finansowe	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
4	Instytucje ubezpieczeniowe	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
	Razem zaangażowanie w sektorze finansowym	184 302

2) Wartość (w tys. zł) zaangażowania brutto Banku wobec sektora niefinansowego w podziale na typ kontrahenta oraz w podziale na branże według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość
1	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
2	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	13 817
	Należności normalne	13 817
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
3	Przedsiębiorcy indywidualni	12 213
	Należności normalne	10 449
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	1 764
4	Osoby prywatne	46 226
	Należności normalne	45 566
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	660
5	Rolnicy indywidualni	58 781
	Należności normalne	53 271
	Należności pod obserwacją	391
	Należności zagrożone	5 119

6	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
	Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym	131 037

3) Wartość (w tys. zł) zaangażowania brutto Banku wobec sektora budżetowego w rozbiu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wartość
Należności normalne	25 644
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	0
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	25 644

4) Wartość (w tys. zł) zaangażowania Banku w poszczególnych branżach w rozbiu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Zaangażowanie w branże		Wartość zaangażowania na 31.12.2018	Czy branża istotna
1	Administracja publiczna w tym należności zagrożone	25 636 -	NIE
2	Budownictwo w tym należności zagrożone	4 256 923	NIE
3	Dostawa wody w tym należności zagrożone	3 124	NIE
4	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa w tym należności zagrożone	17 -	NIE
5	Działalność naukowa i techniczna w tym należności zagrożone	-	NIE
6	Działalność w zakresie usług administrowania w tym należności zagrożone	- -	NIE
7	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją w tym należności zagrożone	-	NIE
8	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości w tym należności zagrożone	- -	NIE
9	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi w tym należności zagrożone	50 -	NIE
10	Edukacja w tym należności zagrożone	5 -	NIE
11	Górnictwo i wydobywanie w tym należności zagrożone	- -	NIE

12	Handel hurtowy i detaliczny w tym należności zagrożone	6 317 395	NIE
13	Informacja i komunikacja w tym należności zagrożone	- -	NIE
14	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna w tym należności zagrożone	- -	NIE
15	Pozostała działalność usługowa w tym należności zagrożone	4 971 -	NIE
16	Przetwórstwo przemysłowe w tym należności zagrożone	9 827 156	NIE
17	Rolnictwo, Leśnictwo, Łowiectwo i rybactwo w tym należności zagrożone	61 204 4 659	TAK
18	Transport i gospodarka magazynowa w tym należności zagrożone	463 -	NIE
19	Pozostałe branże w tym należności zagrożone	- -	NIE
19	Osoby fizyczne*	47 722	
		496	
	Razem zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe	163 592	
	w tym należności zagrożone	6 629	

*Grupa Klientów ujęta w celu kompletności prezentacji danych

przy czym przyjmuje, że branża, która stanowi przynajmniej 30% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych jest istotna.

7. Wartość (w tys. zł) należności według okresów zapadalności na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Typ podmiotu	Do 1 tygodnia	Od 1 tyg. do 1 m-ca	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy
Sektor finansowy	172 648	20 000	0	0	0
Sektor niefinansowy	5 297	3 116	5 476	8 986	16 127
Budżet	8	204	1 074	1 186	2 483
Razem	177 953	23 320	6 550	10 171	18 610

Typ podmiotu	1-2 lata	2-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	Pow. 20 lat
Sektor finansowy	0	0	0	0	0
Sektor niefinansowy	17 173	31 412	24 087	17 820	2 466
Budżet	4 497	8 485	6 938	760	0

Razem	21 670	39 897	31 025	18 580	2 466
--------------	---------------	---------------	---------------	---------------	--------------

8. Struktura (w tys. zł) należności z rozpoznaną utratą wartości, według stanu na dzień 31.12.2018r. przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj ekspozycji	Wartość brutto ekspozycji przeterminowanych	Ekspozycje o utraconej wartości					
		Poniżej standardu		Wątpliwe		Stracone	
		wartość ekspozycji brutto	rezerwy i odpisy	wartość ekspozycji brutto	rezerwy i odpisy	wartość ekspozycji brutto	rezerwy i odpisy
Przedsiębiorstwa spółki spółdzielnie	-	-	-	-	-	-	-
Przedsiębiorcy indywidualni	1 764	157	31	-	-	1 607	1 226
Osoby fizyczne	1 505	-	-	-	-	660	660
Rolnicy	5 119	132	27	153	77	4 834	2 199
Pozostałe niefinansowe	-	-	-	-	-	-	-
JST	-	-	-	-	-	-	-

Kategorie należności	Wartości
Kredyty o sytuacji normalnej	
Kapitał	150 569
Odsetki	123
Prowizja	1 952
Rezerwy na kapitał	497
Odpisy na odsetki	1
Kredyty o sytuacji pod obserwacją	
Kapitał	396
Odsetki	1
Prowizja	6
Rezerwy na kapitał	6
Odpisy na odsetki	0
Kredyty o sytuacji zagrożonej	
Kapitał	6 628
Odsetki	929
Prowizja	16
Rezerwy na kapitał	3 299
Odpisy na odsetki	919
Razem	
Kapitał	157 593
Odsetki	1 053
Prowizja	1 974
Rezerwy na kapitał	3 802
Odpisy na odsetki	920

Korekty wartości z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek oraz innych należności Banku obejmowały wartości utworzonych rezerw celowych, odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi oraz nierozliczone prowizje (ESP).

Stan rezerw celowych i odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi ogółem w 2018 r. zmieniał się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie:	Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenie:	Wykorzystanie:	Rozwiązanie:	Stan rezerwa na koniec roku obrotowego:
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rezerwy celowe (na kapitał) od należności od sektora niefinansowego, w tym:	2 211	5 147	-	3 557	3 802
	- w sytuacji normalnej i pod obs.	462	255		214	503
	- poniżej standardu	479	896		1 320	56
	- wątpliwe	-	1 931		1 857	74
	- stracone	1 270	2 065		166	3 169
2.	Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego	-	-		-	-
	RAZEM:	2 211	5 147	-	3 557	3 802

Wyszczególnienie:	Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenie:	Wykorzystanie:	Rozwiązanie:	Stan na koniec roku obrotowego:	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Odpisy aktual.od należności sektor niefinansowy, w tym:	255	919	-	254	920
	w syt.normalnej i pod obserwacją	1	3		3	1
	poniżej standardu	11	25		35	1
	wątpliwe	-	205		202	3
	stracone	243	686		14	915
2.	Odpisy aktual.od na. s. budżetowy	-	-	-	-	-
	RAZEM:	255	919	-	254	920

X. Aktywa wolne od obciążeń – art. 443

- Składnik aktywów traktowany jest jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).
- Na dzień 31 grudnia 2018r. aktywa obciążone zgodnie z EBA/GL/2014/03 w Banku nie wystąpiły. Bank nie dokonuje operacji zabezpieczanych instrumentami finansowymi.
- Na dzień 31 grudnia 2018r. aktywa nieobciążone zgodnie z EBA/GL/2014/03 w Banku wyniosły:

Aktywa nieobciążone	
Kredyty na żądanie	748
Instrumentu udziałowe	1 664
Dłużne papiery wartościowe	302
w tym wyemitowane przez instytucje finansowe	302
Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	335 511
w tym kredyty hipoteczne	76 024
Inne aktywa	13 160
Aktywa instytucji sprawozdającej	351 385

XI. Korzystanie z ECAI – art. 444

Bank nie korzysta z ocen wiarygodności kredytowej uznanej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI), z wyjątkiem ocen rządu polskiego niezbędnych dla potrzeb ustalenia wag ryzyka dla ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego oraz ekspozycji wobec instytucji, przy czym:

- 1) dla instytucji - jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące;
- 2) dla samorządów regionalnych lub władz lokalnych - jeżeli ekspozycja nie jest denominowana lub finansowana w walucie krajowej;
- 3) dla podmiotów sektora publicznego - jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące.

Wagi ryzyka względem tych ekspozycji nadawane są na podstawie ratingów zewnętrznych wydawanych przez: Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Standard and Poor's Ratings Services

Stopień jakości kredytowej	Waga ryzyka ekspozycji	Ocena wiarygodności kredytowej		
		Fitch Ratings	Moody's Investors Service	Standard and Poor's Ratings Services
1	20%	AAA do AA	Aaa do Aa	AAA do AA
2	50%	A	A	A
3	100%	BBB	Baa	BBB
4	100%	BB	Ba	BB
5	100%	B	B	B
6	150%	CCC+ i poniżej	Caa i poniżej	CCC i poniżej

XII. Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445

Lp.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b	nie dotyczy
2	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe	0

XIII. Ekspozycja na ryzyko płynności

1. Zasady zarządzania ryzykiem płynności, w tym podział kompetencji, metody pomiaru oraz monitorowania poziomu płynności, metody ograniczania ryzyka utraty płynności, awaryjne plany działania, zostały zawarte w „Zasadach zarządzania ryzykiem płynności w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Mazowieckim”.

2. Proces zarządzania ryzykiem płynności w Banku zawiera następujące elementy:

- 1) wyznaczanie i utrzymywanie nadzorczych norm płynności,
- 2) zarządzanie płynnością natychmiastową,
- 3) zarządzanie płynnością bieżącą,

- 4) sterowanie płynnością krótko, średnio i długoterminową,
- 5) pomiar i analiza ryzyka, monitorowanie płynności oraz kontrola przestrzegania limitów,
- 6) reakcja na zagrożenia dla utrzymania płynności, uruchomienie i realizacja planów i procedur awaryjnych,
- 7) kontrola i weryfikacja poprawności działania procesu zarządzania ryzykiem płynności,
- 8) modyfikacja przyjętych założeń oraz metod.

3. Bank w ramach utrzymania płynności wykonuje następujące czynności:

- 1) utrzymywanie rezerwy obowiązkowej na poziomie wymaganym przez NBP
- 2) lokowania nadwyżek środków finansowych w SGB Banku S.A.,
- 3) dokonywanie zasileń i odprowadzeń gotówki,

4. W celu ograniczania ryzyka płynności Bank wprowadził limity, pozwalające na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka. Podstawowymi limitami, w zakresie których Bank nie dopuszczał do sytuacji ich przekraczania były następujące limity regulacyjne:

- 1) nadzorcze miary płynności,
- 2) limit wskaźnika LCR.

Miara	Limit minimalny	Wartość na 31.12.2018
Luka płynności krótkoterminowej $((A1 + A2) - B5)$	0	101 702 tys. zł
Współczynnik płynności krótkoterminowej $((A1 + A2) / B5)$	1	2,27
Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi $(B1 / A5)$	1	2,39
Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi $((B1 + B2) / (A5 + A4))$	1	1,69
LCR	80%*	308%

*limit na 2015r Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniającego Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013

5. Bank wprowadził również limity luki niedopasowania, które ustalają pożądaną wielkość wskaźnika płynności skumulowanej w poszczególnych przedziałach czasowych. Wysokość limitów została ustalona zgodnie z regułą, że w krótkich okresach czasu Bank powinien zapewniać pokrycie aktywami zobowiązań, natomiast w długich okresach czasu bank powinien posiadać wystarczającą wielkość pasywów długoterminowych do sfinansowania aktywów długoterminowych. Przyjęcie takich zasad zostało również odzwierciedlone w nadzorczych normach płynności. Na koniec 2018 roku limity luki nie zostały przekroczone.

6. Przeprowadzaniem testów warunków skrajnych w ramach ryzyka płynności zajmuje się Spółdzielnia, zgodnie z następującymi scenariuszami opisanymi w Grupowym Planie Naprawy:

- scenariuszu systemowym zakładającym kryzys makroekonomiczny, opartym na scenariuszu przygotowanym przez NBP, w którym występują wzrost należności zagrożonych, wpływ depozytów i zmiana rynkowych stóp procentowych;
- scenariuszami indywidualnymi zakładającymi: materializację ryzyka koncentracji ekspozycji kredytowych, wzrost kosztu finansowania depozytów, spadek stóp procentowych;
- scenariuszu mieszanym, uwzględniającym kombinację zdarzeń mających wpływ na cały system i indywidualnych, następujących jednocześnie i wchodzących ze sobą w interakcje, który zakłada kryzys na rynku rolnym.

Dla każdego scenariusza określany jest wpływ sytuacji skrajnej na określone w Grupowym Planie Naprawy obszary krytyczne:

- płynności, mierzony wskaźnikami: LCR oraz NSFR;
- rentowności (w tym poziom ryzyka kredytowego), mierzony wskaźnikami: ROA, C/I, należności zagrożonych, poziomu ozerwowania;
- wypłacalności, mierzony wskaźnikami: TCR oraz dźwigni finansowej.

Wyniki testów wraz z ich opisem przekazywane są, w okresach kwartalnych, przez Spółdzielnię do Banku.

XIV. Ekspozycja na ryzyko operacyjne- art. 446

1. Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego obliczane są przez Bank metodą wskaźnika bazowego (art. 315-316 Rozporządzenia). Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2018 wynosi 1 824 tys. zł. W celu wyznaczenia dodatkowego wymogu kapitałowego Bank wyznacza różnicę pomiędzy 2-krotnością poniesionych strat operacyjnych pomniejszonych o tzw. straty odzyskane, a wyliczonym zgodnie z zasadami dla Filaru I regulacyjnym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne. Jeśli różnica jest wartością ujemną – Bank uznaje regulacyjny wymóg za wystarczający, jeśli dodatnią to tworzony jest dodatkowy wymóg kapitałowy w kwocie stanowiącej 8% opisanej wyżej dodatniej różnicy.

2. Straty z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego - zdarzenia ryzyka operacyjnego zarejestrowane w rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2018 roku podane są w poniższej tabeli.

Kategorie zdarzeń ryzyka operacyjnego		RAZEM	
		Ilość szt	Strata w zł
1. Oszustwo wewnętrzne	1. Działania nieuprawnione	-	-
	2. Kradzież i oszustwo	-	-
2. Oszustwo zewnętrzne	1. Kradzież i oszustwo	194	6 525
	2. Bezpieczeństwo systemów	-	-
3. Praktyka kadrowa i bezpieczeństwo pracy	1. Stosunki pracownicze	94	94 833
	2. Bezpieczeństwo środowiska pracy	1	2 640
	3. Podziały i dyskryminacja	-	-
4. Klienci, produkty i praktyka biznesowa	1. Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	-	-
	2. Niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	-	-
	3. Wady produktów	1 797	44 342
	4. Klasyfikacja klienta i ekspozycje	28	-
	5. Usługi doradcze	-	-

5. Uszkodzenia aktywów	Kłęski żywiołowe i inne zdarzenia.	1	1 100
6. Zakłócenia działalności i błędy systemów	Systemy	104	18 788
7. Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami	1. Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	5 244	41 746
	2. Monitorowanie i sprawozdawczość	-	-
	3. Dokumentacja dotycząca klienta	19	2
	4. Zarządzanie rachunkami klientów	-	-
	5. Uczestnicy procesów nie będący klientami banku (np. izby rozliczeniowe)	434	59
	6. Sprzedawcy i dostawcy	-	-
SUMA		7 916	210 036

Ogółem straty potencjalne w roku 2018 wyniosły 210 tys. zł., straty odzyskane 13 tys. zł. co przekłada się na straty netto w wysokości 197 tys. zł.

3. W 2018 roku nie stwierdzono istotnych zdarzeń ryzyka operacyjnego, stanowiących zagrożenie dla funkcjonowania Banku.

4. Bank realizuje proces zarządzania ryzykiem operacyjnym, w ramach tego procesu identyfikuje się zdarzenia ryzyka operacyjnego i dokonuje się ewidencjonowania i analizy przyczyn występowania zdarzeń związanych z ryzykiem operacyjnym.

5. W przypadku konieczności podejmowane są działania ograniczające ryzyko obejmujące zmianę procesów wewnętrznych banku, organizacji wewnętrznej, sposobu dokonywania kontroli wewnętrznej, a także organizacja odpowiednich szkoleń dla pracowników. W celu ograniczenia ryzyka operacyjnego Bank stosuje ubezpieczenia oraz tworzy plany awaryjne i plany zachowania ciągłości działania w sytuacjach kryzysowych.

XV. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447

Bank stosuje zasady (politykę) rachunkowości, w tym metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania przychodów i kosztów, zgodne z ustawą z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku poz. 395, z późn. zm.) oraz z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku poz. 329), w tym: zasady ujmowania w kapitale własnym skutków wyceny pozycji bilansowych.

Wykaz papierów kapitałowych w aktywach banku (w tys. zł)

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość godziwa	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018r
1	Instrumenty będące przedmiotem obrotu giełdowego	0	0
2	Niepubliczne papiery kapitałowe	0	0
3	Akcje SGB Banku S.A.	1 664	1 664
4	Bankowe Papiery Wartościowe SGB Banku S.A.	302	302
5	Udziały w SSO SGB	1,00	1,00

Bank posiada wyłącznie instrumenty finansowe SGB Banku S.A., które mają charakter strategiczny wynikający z przynależności Banku do Zrzeszenia SGB i SSO SGB. Wartość bilansowa została wyceniona według ceny nabycia zgodnie z par. 36 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków. W 2018 roku Bank nie posiadał papierów kapitałowych do zbycia, nie było zrealizowanych zysków ani strat z tytułu sprzedaży i likwidacji, w ujęciu skumulowanym, ekspozycji nieuwzględnionych w portfelu handlowym, nie wystąpiły również niezrealizowane zyski lub straty z aktualizacji wyceny.

XVI. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448

Charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia (w tym założenia dotyczące przedterminowej spłaty kredytów i zachowania depozytów o niestalonym terminie wymagalności) oraz częstotliwość pomiarów ryzyka stopy procentowej;

Przez ryzyko stopy procentowej rozumie się niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na sytuację finansową banku. Celem strategicznym polityki Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej jest minimalizacja ryzyka związanego z możliwością wystąpienia niekorzystnych zmian zewnętrznych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na sytuację finansową Banku oraz zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z ryzykiem stopy procentowej, z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania tym ryzykiem mających na celu eliminację zagrożeń nierównomiernej reakcji różnych pozycji bilansowych na zmiany stóp procentowych, a przez to na różny poziom zmian przychodów i kosztów, co w konsekwencji ma pozwolić utrzymać zdolność do wywiązywania się w sposób optymalny z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych, jak i pozabilansowych, przy zapewnieniu pożądanego wyniku finansowego oraz realnej wartości posiadanych kapitałów.

Strategia Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej oparta jest m.in. na następujących zasadach:

- 1) do pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank stosuje metodę luki stopy procentowej,
- 2) badaniu i ocenie podlega wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku,
- 3) zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania i ryzykiem bazowym,
- 4) Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów.

Analiza luki polega na określeniu wielkości niedopasowania między wrażliwymi na zmiany stopy procentowej aktywami i pasywami w poszczególnych przedziałach czasowych, uwzględniających pierwszy możliwy termin zmian (przeszacowania) stóp procentowych.

Zakłada się, że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat dla Banku; narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki Banku związane jest z występującymi różnicami w wielkościach aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych terminach.

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z miesięczną częstotliwością. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są:

- 1) co miesiąc Zarządowi Banku;
- 2) co pół roku Radzie Nadzorczej Banku.

Wahania w zakresie zysku, wartości gospodarczej lub innego stosownego wskaźnika używanego przez kierownictwo instytucji do oceny skutków szokowych wzrostów lub spadków stóp procentowych zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej, wyniki testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Lp.	LIMITY OGRANICZAJĄCE POZIOM RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ (przy założeniu zmiany stóp procentowych o 100 p.b.)	Limit	Wskaźnik bieżący	Poziom wykorzystania limitu
1	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania	25,0%	-22,7%	90,8%
2	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego	7,0%	-6,5%	92,6%
3	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku	5,0%	1,3%	26,2%

W ramach ryzyka stopy procentowej przeprowadzane były w 2018 roku testy warunków skrajnych dla zaistnienia następujących sytuacji:

- 1) zmiany stóp procentowych o 200 p.b. i jej wpływu na wynik finansowy;
- 2) zmiany stóp procentowych o 200 p.b. i jej wpływu na wartość zaktualizowaną kapitału.

XVII. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449

Powiatowy Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Mazowieckim nie posiada ekspozycji sekurytyzacyjnych.

XVIII. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450

1. Bank realizuje politykę wynagrodzeń zgodnie z wymaganiami Ustawy Prawo bankowe, rozporządzenia 575/2013 UE, dyrektywy 2013/36/UE, rozporządzenia delegowanego 604/2014 UE oraz Rozporządzenia MRIF z dn.06.03.2017r w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.

Bank opracował na w/w podstawie, „Politykę wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Mazowieckim” zatwierdzoną przez Radę i Nadzorczą.

Rada Nadzorcza 1 raz podejmowała temat polityki wynagrodzeń, przyjmując roczny raport w sprawie funkcjonowania polityki wynagrodzeń w 2018r.

Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komisji/komitego ds. wynagrodzeń. Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.

2. Pod względem organizacji wewnętrznej Bank posiada przejrzystą 3-pionową strukturę organizacyjną oraz nie posiada jednostek zależnych. Bank działa na rynku lokalnym, oferuje proste produkty bankowe, a poziom kapitału własnego nie zezwala na udzielanie kredytów pow. 5 mln EUR. Żaden pracownik Banku nie posiada samodzielnego pełnomocnictwa do podejmowania istotnych decyzji finansowych, wszystkie istotne decyzje podejmowane są przez Zarząd Banku kolegiально. W związku z powyższymi przesłankami i ograniczeniami, do stanowisk istotnych Bank zalicza członków Rady Nadzorczej oraz członków Zarządu. Pozostałych funkcji wymienionych w rozporządzeniu 604/2014, Bank nie posiada lub osoby je pełniące podlegają bezpośrednio członkom Zarządu.
3. Na system wynagrodzeń członków Zarządu składają się wynagrodzenia stałe - wynagrodzenie zasadnicze i wynagrodzenie zmienne – dodatkowa premia roczna, której wypłata uzależniona jest od oceny efektów pracy poszczególnych Członków Zarządu. Do wynagrodzeń zmiennych nie zalicza się nagród jubileuszowych, odpraw i rekompensat z tytułu zakończenia stosunku pracy, a także innych świadczeń nie uzależnionych od oceny efektów pracy. Dodatkowa premia roczna przyznawana jest na podstawie oceny efektów pracy Członka Zarządu Banku dokonanej przez Radę Nadzorczą. Ocena efektów pracy członków Zarządu następuje w oparciu o kryteria:
- Ilościowe:
- 1) wypracowanego zysku brutto
 - 2) wskaźnika należności zagrożonych
 - 3) współczynnika wypłacalności
 - 4) wskaźnika płynności krótkoterminowej LCR
- Jakościowe:
- 1) efekty realizacji zadań Zarządu jako organu
 - 2) pozytywną ocenę kwalifikacji
 - 3) uzyskanie absolutorium ZP z wykonania obowiązków za dany rok obrotowy
 - 4) wyniki kontroli przeprowadzanych przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt SSO SGB oraz KNF.
4. Kryteria stosowane przy pomiarze efektów pracy członków Zarządu to:
- 1) realizacja planu finansowego na poziomie nie jest niższym niż 80% planowanego wyniku brutto.
 - 2) utrzymanie wskaźnika należności zagrożonych na poziomie nie wyższym niż 110% zaplanowanego.
 - 3) utrzymanie współczynnika wypłacalności na poziomie nie niższym niż 90% zaplanowanego.
 - 4) utrzymanie wskaźnika płynności LCR nie niższym niż 90% zaplanowanego poziomu.
 - 5) pozytywna ocena pracy Zarządu jako organu, dokonana przez Radę Nadzorczą,
 - 6) Członek Zarządu uzyskał pozytywną ocenę kwalifikacji, od Rady Nadzorczej
 - 7) Członek Zarządu uzyskał absolutorium ZP z wykonania obowiązków za dany rok,
 - 8) wyniki kontroli przeprowadzonych przez organy zewnętrzne, w tym audyt SSO SGB oraz KNF, nie wykazały istotnych uchybień w badanych obszarach.
5. Ocena efektów pracy Członka Zarządu dokonywana jest przez Radę Nadzorczą Banku po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata, tzn. rok miniony oraz dwa poprzednie, podstawą dokonanej oceny w 2018 roku – były to efekty pracy członka Zarządu w latach 2015, 2016 i 2017, w kolejnych latach – efekty pracy członka Zarządu za 3 lata poprzedzające dokonywanie oceny. Premia roczna ustalana jest w wysokości nie większej niż 10 % rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto łącznie dla wszystkich członków Zarządu PBS z zastrzeżeniem, że wysokość premii nie może być większa niż 20 % osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia zasadniczego (w odniesieniu do 1 członka Zarządu).
6. Premia roczna wypłacana jest na podstawie uchwały Rady Nadzorczej po uzyskaniu pozytywnej oceny

efektów pracy przez poszczególnych członków Zarządu, oraz Zarządu Banku jako organu.

7. Przyznana członkowi Zarządu Banku premia roczna, wypłacane są w formie pieniężnej, jednorazowo bez stosowania odroczenia.
8. Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wynagrodzenia, z podziałem na obszary działalności przedsiębiorstwa

Zarządzanie bankiem	Zarząd
	726,8 tys. zł.

9. Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń, z podziałem na wynagrodzenie stałe i zmienne

	Zarząd – 3 osoby
Wynagrodzenie stałe	669,9 tys. zł.
Wynagrodzenie zmienne	56,9 tys. zł.
Liczba osób uzyskujących odprawy	0
Wartość odpraw	0
Najwyższa wypłata odprawy	0

10. Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym – 0.

XIX. Dźwignia finansowa – art. 451

Bank w 2018 r. nie posiadał odrębnych zasad zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni, gdyż zostało ono określone jako nieistotne. Wynika to z faktu, że bank stosuje metodę standardową dla wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem, stąd odpowiedni poziom współczynnika wypłacalności zapewnia również odpowiedni poziom wskaźnika dźwigni finansowej. Ponadto bank posiada stabilne fundusze własne, nie ma portfela handlowego (wyłącznie instrumenty finansowe SGB Banku S.A. o charakterze strategicznym), co powoduje, że ryzyko dźwigni finansowej ma niski wymiar jakościowy i ilościowy. Zarządzanie ryzykiem dźwigni finansowej odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego. Szczegółowe zapisy zawarte są w Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Mazowieckim. Limit wskaźnika dźwigni ustalony został w 2018 roku na poziomie minimum 3% i wyniósł na dzień 31.12.2018r.:

W pełni wprowadzona definicja	5,43%
Definicja przejściowa	5,43%

Wskaźnik dźwigni w 2018 r. kształtował się równomiernie w poszczególnych okresach, nie wystąpiły czynniki mające istotny wpływ na jego poziom.

Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

		Kwota mająca zastosowanie w tys. zł.
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	353 938
2	Korekta z tytułu jednostek objętych konsolidacją na potrzeby rachunkowości ale nieobjętych zakresem konsolidacji regulacyjnej	
3	(Korekta z tytułu aktywów powierniczych ujętych w bilansie zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości ale wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 13 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
4	Korekta z tytułu instrumentów pochodnych	
5	Korekta z tytułu transakcji finansowych z użyciem papierów wartościowych (SFT)	
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	2 737
EU-6a	(Korekta z tytułu ekspozycji wewnątrz grupy wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
EU-6b	(Korekta z tytułu ekspozycji wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
7	Inne korekty	-3
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	356 672

Wspólne ujawnienie wskaźnika dźwigni

		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	353 938
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-3
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	353 935
Ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych		
4	Koszt odtworzenia związany z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (tj. z pominięciem kwalifikującego się zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce)	
5	Kwoty narzutu w odniesieniu do potencjalnej przyszłej ekspozycji związanej z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (metoda wyceny według wartości rynkowej)	
EU-5a	Ekspozycja obliczona według metody wyceny pierwotnej ekspozycji	
6	Ubruttowanie zapewnionego zabezpieczenia instrumentów pochodnych jeżeli odliczono je od kwoty aktywów bilansowych zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	
7	(Odliczenia aktywów wierzytelności w odniesieniu do zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce zapewnionego w transakcjach na instrumentach pochodnych)	
8	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji rozliczanych za	

	pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	
9	Skorygowana skuteczna wartość nominalna wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych	
10	(Skorygowana skuteczna wartość nominalna kompensat i odliczeń narzutów w odniesieniu do wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych)	
11	Całkowite ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych (suma wierszy 4-10)	
Ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych		
12	Aktywa z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto (bez uwzględnienia kompensowania) po korekcie z tytułu transakcji księgowych dotyczących sprzedaży	
13	(Skompensowane kwoty zobowiązań gotówkowych i wierzytelności gotówkowych w odniesieniu do aktywów tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto)	
14	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta w odniesieniu do aktywów tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych	
EU-14a	Odstępstwo dotyczące transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych: ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta zgodnie z art. 429 ust. 4 i art. 222 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
15	Ekspozycja z tytułu transakcji zawieranych przez pośrednika	
EU-15a	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	
16	Całkowite ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (suma wierszy 12-15a)	
Inne pozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	5 998
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	3 261
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17-18)	2 737
Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 7 i 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe)		
EU-19a	(Wyłączenie z ekspozycji wewnątrz grupy (na zasadzie nieskonsolidowanej) zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013) (bilansowe i pozabilansowe)	
EU-19b	(Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013) (bilansowe i pozabilansowe)	
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	19 374
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a, EU-19b)	356 672
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	5,43 %
Wybór przepisów przejściowych i kwota wyłączonych pozycji powierniczych		
EU-23	Wybór przepisów przejściowych na potrzeby określenia miary kapitału	
EU-24	Kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	

Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych

		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych) w tym:	353 938
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	353 938
EU-4	Obligacje zabezpieczone	
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	1 105
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	27 373
EU-7	Institucje	181 439
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	51 561
EU-9	Ekspozycje detaliczne	62 087
EU-10	Przedsiębiorstwa	9 843
EU-11	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	6 509
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa nie generujące zobowiązania kredytowego)	14 021

XX. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452

Powiatowy Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Mazowieckim nie stosuje metody IRB w ryzyku kredytowym

XXI. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453

1. Bank nie stosuje kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych.

2. W Banku obowiązywały w 2018 roku następujące regulacje dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi:

- Instrukcja zasady zabezpieczania wierzytelności ,
- Zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością Banku,
- Instrukcja prowadzenia monitoringu ekspozycji kredytowych klientów indywidualnych,
- Zasady zarządzania ryzykiem EKZH,
- Podręcznika udzielania kredytów dla klientów instytucjonalnych,
- Instrukcja udzielania kredytów i pożyczek zabezpieczonych hipotecznie klientom indywidualnym.

3. Bank stosuje następujące formy zabezpieczeń:

- weksel własny in blanco;
- poręczenie wekslowe (awal);
- poręczenie cywilne;
- gwarancja bankowa;
- przelew (cesja) wierzytelności;
- przewłaszczenie na zabezpieczenie;
- zastaw rejestrowy;
- zastaw finansowy;
- kaucja;
- blokada środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;
- hipoteka;
- ubezpieczenie na życie Kredytobiorców zgodnie z podpisaną umową przez Bank.

Bank może również stosować inne zabezpieczenia, przewidziane przepisami prawa oraz zwyczajami przyjętymi w obrocie krajowym i zagranicznym, i stosować przy ich ustanawianiu i wykonywaniu wzory pism niewymienione w załącznikach do instrukcji, pod warunkiem zaakceptowania ich treści przez Zarząd Banku.

Bank ustala zabezpieczenia w porozumieniu z ustanawiającym biorąc pod uwagę między innymi:

- rodzaj i wysokość zobowiązania oraz okres na jaki środki zostają przekazane;
- status prawny ustanawiającego;
- sytuację finansową i gospodarczą ustanawiającego oraz podmiotów powiązanych z nim kapitałowo lub organizacyjnie;
- istnienie powiązań organizacyjnych lub gospodarczych pomiędzy kredytobiorcą a ustanawiającym będącym osobą trzecią;
- typowe oraz indywidualne ryzyko związane z przekazaniem środków;
- cechy danego zabezpieczenia wynikające z dotyczących go przepisów prawa oraz umów o ustanowienie zabezpieczenia (np. sposób ustanowienia zabezpieczenia, przesłanki i zakres odpowiedzialności wynikającej z zabezpieczenia, sposób realizacji uprawnień Banku);
- przewidywany nakład pracy Banku oraz związane z ustanowieniem zabezpieczenia koszty Banku oraz klientów Banku;
- realną możliwość oraz długość przewidywanego terminu pełnego zaspokojenia roszczeń Banku z przyjętego zabezpieczenia;
- istniejące już obciążenia na rzeczy mającej stanowić przedmiot zabezpieczenia (w przypadku zabezpieczeń rzeczowych) oraz zadłużenie ustanawiającego (w przypadku zabezpieczenia osobistego);
- rynkową wartość zabezpieczenia;
- realną możliwość zaspokojenia się Banku z proponowanych zabezpieczeń w trakcie postępowania egzekucyjnego lub upadłościowego.

4. Bank nie dokonuje transakcji na instrumentach pochodnych

5. W celu ograniczenia oraz dywersyfikacji ryzyka kredytowego Powiatowy Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Mazowieckim wprowadził procedury dotyczące zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań, w ramach których określił limity zaangażowań wobec:

- podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, gdy żaden z nich nie jest podmiotem powiązany z bankiem (Art. 71 pkt 1). 395CRR – 20% funduszy własnych a w szczególnych przypadkach do 22% FW.
- członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu, pracowników zajmujących kierownicze stanowiska 20% kapitałów Tier I,

Ponadto Bank określił limity ostrożnościowe zaangażowań w:

- pojedyncze podmioty lub podmioty powiązane kapitałowo i organizacyjnie,
- jednorodny instrument finansowy (na poziomie jednostkowym i skonsolidowanym)
- rodzaje zabezpieczania
- podmioty tej samej branży
- jednostki samorządu terytorialnego

Szczegółowe wartości limitów w ramach poszczególnych grup koncentracji oraz wykorzystanie obowiązujących limitów na dzień 31.12.2018 r. przedstawiono w Załączniku nr 3.

6. Zestawienie dotyczące całkowitej wartości ekspozycji objętej zabezpieczeniem stanowiącym pomniejszenie podstawy naliczenia rezerwy celowej/ odpisu aktualizującego.

Ekspozycje objętej zabezpieczeniem stanowiącym pomniejszenie podstawy naliczenia rezerwy celowej/ odpisu aktualizującego należności	Wartość pomniejszenia podstawy obliczenia rezerwy celowej/odpisu aktualizującego (w tys. zł)	Wartość ekspozycji (w tys. zł)
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	3 016	6 509

XXII. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego

Nie dotyczy

XXIII. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego

Nie dotyczy

sporządził: Krzysztof Jabłoński

zatwierdził: Michał Żak

zweryfikowała: Jolanta Ogórek

Tomaszów Mazowiecki, dn. 28 czerwca 2019r.

Zatwierdzono na posiedzeniu Zarządu w dniu: 03.07.2019r.

Załącznik nr 1

1. Informacja o strategii i celach zarządzania ryzykiem

Powiatowy Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Mazowieckim prowadzi proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka. W tym celu w Banku funkcjonuje system zarządzania ryzykami.

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne strategie i procedury. Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykami w Banku należy:

- 1) dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- 2) stosowanie działań redukujących ryzyko i jego skutki,
- 3) pomiar i monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka,
- 4) szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie zidentyfikowanego ryzyka.

2. Do podstawowych ryzyk, które podlegają szczególnemu nadzorowi, zalicza się:

- 1) ryzyko kredytowe,
- 2) ryzyko płynności,
- 3) ryzyko stopy procentowej,
- 4) ryzyko operacyjne,
- 5) ryzyko koncentracji,
- 6) ryzyko kapitałowe,
- 7) ryzyko braku zgodności,
- 8) ryzyko biznesowe,
- 9) ryzyko bancassurance,
- 10) ryzyko walutowe.

Ryzyko kredytowe

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- 2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- 3) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 9% (według wartości bilansowej brutto).
- 4) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi i odpisami na odsetki należności zagrożonych (według wartości bilansowej brutto) od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 33%;
- 5) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny

wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;

- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 6% całego obliża kredytowego;
- 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 60% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl) nie przekracza:
 - a) 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw,
 - b) 65% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
- 2) stosowanie limitów LtV, na maksymalnym poziomie:
 - a) 80% - przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
 - b) 90% - przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP,
 - c) 75% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej;
 - d) 80% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP.
- 3) kierowanie oferty kredytów hipotecznych do klientów instytucjonalnych i detalicznych, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci nieruchomości mieszkalnych, stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 25 lat;
- 4) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
 - a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;
 - b) zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się co najmniej o 15% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych i odpisów aktualizacyjnych dotyczących odsetek;

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 6% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
- 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 30% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 10 lat;
- 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl) nie przekracza:
 - a) 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - b) 65% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,

Ryzyko płynności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji,

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) utrzymywanie przez Bank nadwyżki aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni (tolerancja ryzyka płynności);
- 2) realizowanie strategii finansowania, o której mowa w ust. 3;
- 3) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- 4) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- 5) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) przynajmniej na poziomie określonym w Planie Naprawy jako poziom ostrzegawczy;
- 6) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne z zachowaniem limitu przyjętego w Systemie Ochrony;
- 7) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;

- 8) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych oraz funduszy własnych w pasywach) na poziomie nieujemnym;
- 9) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów;
- 10) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz poprzez wydłużanie terminów wymagalności;
- 11) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Bank przyjmuje następującą strategię finansowania:

- 1) głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych i instytucji rządowych oraz samorządowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 80% pasywów ogółem;
- 2) Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów;
- 3) Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;
- 4) Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;
- 5) w sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB.

Ryzyko stopy procentowej

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka (apetyt na ryzyko) w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej, lecz nie więcej niż 25% annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka przeszacowania oraz 7% annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka bazowego oraz maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku jako 5% funduszy własnych Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) o ile wystąpią - ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku;
- 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
 - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);

- 4) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

Ryzyko operacyjne

System zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku wdrażany jest w celu:

- 1) minimalizowania strat z tytułu ryzyka operacyjnego,
- 2) usprawniania działań prowadzonych przez Bank,
- 3) zapobiegania powstawania zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażających utratą ciągłości działania Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

- 1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
- 2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- 3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
- 4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
- 5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- 6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

Ryzyko koncentracji

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w CRR.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie;
- 2) ograniczenie kredytowania klientów, których zaangażowanie w Banku wyniosłoby 10% uznanego kapitału do łącznego zaangażowania 300% kapitału uznanego;
- 3) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci poręczenia wg prawa cywilnego oraz hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- 4) Ograniczenie limitu zaangażowania w jeden podmiot lub podmioty powiązane.

Ryzyko kapitałowe

Długoterminowe cele kapitałowe Banku to:

- 1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- 2) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka-przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- 3) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego, minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I, minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie wymaganym przepisami prawa.

- 4) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie corocznie ustalonym przez Radę Nadzorczą Banku (w 2018 roku było to 90%).
- 5) budowanie struktury funduszy Tier I, tak aby kapitał rezerwowy stanowił co najmniej 80% funduszy Tier I;
- 6) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez uzyskanie ograniczenie pakietów udziałów do 5% funduszu udziałowego;
- 7) przekazywanie na fundusze własne minimum 80% wypracowanego zysku netto;
- 8) posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku;
- 9) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych w pkt 3, 4 i 5;
- 10) nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego
- 11) utrzymywanie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji w wysokości równej co najmniej poziomowi MREL.

Ryzyko braku zgodności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:

- 1) zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi;
- 2) zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 3) dążenie i dbałość o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumiany jako instytucja zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności;
- 2) projektowanie i wprowadzenie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
- 3) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- 4) systematyczne podnoszenie kompetencji komórki ds. zgodności.

Ryzyko biznesowe

Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem biznesowym:

- 1) Kontynuowanie dotychczasowej działalności z założeniem zrównoważonego rozwoju Banku.
- 2) Stałe monitorowanie zaangażowania środków Banku w instrumenty finansowe, mogące nieść za sobą ryzyko dla działalności.
- 3) Funkcjonowanie Banku w strukturze Zrzeszenia Banków Spółdzielczych.
- 4) Doskonalenie umiejętności dotyczącej planowania wyniku finansowego banku.
- 5) Ocena ryzyka wyniku finansowego i wpływ produktów bankowych na to ryzyko.
- 6) Prowadzenie działań mających na celu prawidłowe zarządzanie aktywami i pasywami w celu ustalenia optymalnego wyniku finansowego.

- 7) Opracowywanie planu finansowego biorącego pod uwagę zarządzanie wszystkimi istotnymi ryzykami.
- 8) Podnoszenie wiedzy pracowników dotyczącej oceny zdolności kredytowej klientów oraz rozpoznawania czynników rynkowych, które mogą wpływać na taką ocenę.
- 9) Ocena ryzyka kredytowego dotycząca wdrażania nowych produktów.
- 10) Prowadzenie działań mających na celu zabezpieczenie ryzyka cyklu gospodarczego w ramach prawidłowego zarządzania aktywami i pasywami.
- 11) Ustalenie bezpiecznych limitów kredytowych na podstawie danych historycznych i monitorowanie ich.
- 12) Bezpieczne i zdywersyfikowane zaangażowanie w różne branże.

Ryzyko bancassurance

Bank, uznaje za swoje cele podstawowe:

- 1) zapewnienie oferty produktów ubezpieczeniowych zabezpieczających interesy klientów;
- 2) zapewnienie oferty produktów ubezpieczeniowych zabezpieczających interesy Banku.

Ryzyko walutowe

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- 1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
- 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
- 2) prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- 3) utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu aktywów płynnych w walutach obcych;
- 4) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
- 5) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

2. Struktura i organizacja odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacja na temat jej uprawnień i zadań lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) na drugi poziom składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych (zwane dalej „zarządzaniem ryzykiem na drugim poziomie w zakresie, o którym mowa w lit. a)");
 - b) działalność Zespołu ds. zgodności;

3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia. Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie, o którym mowa w lit. a) jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną, w ramach poziomu wymienionego w

- 1) pkt 1) funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
 - a) Oddziały, Filie i Punkty kasowe
 - b) Stanowiska zarządzania „wolnymi środkami”, w ramach Zespołu ds. księgowości,
 - c) Kierownik ds. kredytów,
 - d) Kierownik ds. rachunków bankowych,
 - e) Zespół ds. analiz kredytowych i gospodarki własnej,
 - f) Komórka ds. windykacji i restrukturyzacji,
- 2) pkt 2) lit. a) funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
 - a) Zespół ds. ryzyk i analiz,
 - b) Komórka ds. monitoringu kredytowego,
 - c) Pracownik pełniący funkcję kontroli w ramach Zespołu ds. zgodności,
 - d) Pracownik pełniący funkcję IODO,
 - e) Główna Księgowa,
 - f) Pracownik pełniący funkcję Głównego Koordynatora przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu.
- 3) pkt 2) lit. b) funkcjonuje Zespół ds. zgodności.

Pracownicy/komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie o którym mowa w lit. a) wykonują zadania związane z identyfikacją, pomiarem lub szacowaniem, kontrolą, monitorowaniem oraz sprawozdawaniem każdego istotnego ryzyka.

Rada Nadzorcza – zatwierdza strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem obejmujące m. in. specyfikę i profil działalności oraz możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku, dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykami w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność.

Zarząd Banku – odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii oraz procedur dotyczących zarządzania ryzykami, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykami, odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykami, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej i dokonania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad efektywnością tych procesów, wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka, wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank, zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowalnego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka.

Zespół ds. ryzyk i analiz – dokonuje identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania i raportowania wszystkich rodzajów ryzyk występujących w Banku, oraz opracowuje i aktualizuje regulacje wewnętrzne Banku pod kątem poszczególnych rodzajów ryzyka.

Komitet Kredytowy – uczestniczy w procesie opiniowania transakcji kredytowych oraz ich klasyfikacji pod kątem ryzyka ponoszonego przez Bank.

Kontrola wewnętrzna – dostarcza informacji na temat jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań wykonywanych przez każdego pracownika oraz przestrzegania przepisów prawa, wewnętrznych regulacji i procedur.

Komórka ds. zgodności - podstawowym celem pracy Komórki jest minimalizacja ryzyka sankcji prawnych lub regulacyjnych, strat finansowych lub utraty reputacji, które może ponieść organizacja, jako wynik niedostosowania się do przepisów prawa, wytycznych regulatora, czy też ogólnie przyjętych praktyk postępowania i standardów etycznych w działalności biznesowej oraz wewnętrznych polityk i procedur Banku.

Zespół ds. analiz kredytowych i gospodarki własnej - podstawowym celem pracy zespołu jest koordynowanie procesu analizy kredytowej oraz działania w zakresie optymalizacji gospodarki własnej banku, zabezpieczenia mienia banku, bezpieczeństwa osób, prawidłowości gospodarki kasowej.

Stanowisko monitoringu kredytowego - podstawowym celem pracy jest współpraca w zakresie opracowywania polityki restrukturyzacji i windykacji, oraz jej realizacja.

Stanowisko ds. windykacji i restrukturyzacji - podstawowym celem pracy jest prowadzenie procesu identyfikacji ryzyka kredytowego w trakcie bieżącego przeglądu ekspozycji kredytowych.

Pozostali pracownicy Banku – mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

3. Zakres i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka

Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej jest sformalizowany w „Instrukcji sporządzania Informacji zarządczej w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Mazowieckim”. Instrukcja definiuje częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów dotyczących ryzyk występujących w działalności banku uwzględniając ich istotność, i stopień narażenia Banku na ryzyka.

System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:

- a) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
- b) profilu ryzyka;
- c) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
- d) wyników testów warunków skrajnych;
- e) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Monitorowanie ryzyka odbywa się cyklicznie z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.

Podstawę tworzenia informacji zarządczej stanowią źródła wewnętrzne oraz pierwotne i wtórne źródła zewnętrzne zarówno instytucjonalne jak i rynkowe. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.

4. Strategia w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategia i procesy monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko

Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku. Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku i obejmują wszystkie ryzyka uznane za istotne.

Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej a przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych i ich wysokość zatwierdza Zarząd Banku.

Wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) ustala się w oparciu o następujące przesłanki:

- a) wymogi nadzorcze;
- b) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
- c) apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;
- d) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
- e) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.

Aktualizacja wielkości limitów wewnętrznych odbywa się na wniosek Zespołu ds. Ryzyk i Analiz po uzyskaniu wyników corocznego przeglądu zarządczego ryzyk lub w każdym uzasadnionym przypadku.

Monitorowanie przestrzegania limitów wewnętrznych odbywa się nie rzadziej niż raz w miesiącu dla ryzyka płynności i ryzyka stopy procentowej i nie rzadziej niż raz w kwartale dla pozostałych ryzyk.

Procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, określają warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych. O przekroczeniu limitów Zarząd banku informowany jest na bieżąco.

Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonują komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Załącznik nr 2

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Powiatowego Banku Spółdzielczego w Tomaszowie Mazowieckim niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Ujawnieniu są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

System zarządzania ryzykiem, w tym system zarządzania ryzykiem płynności oraz system kontroli wewnętrznej ocenia się jako dostosowany do skali i profilu działania oraz generowanego ryzyka. Bank spełnia wymogi kapitałowe wynikające z zapisów Prawa Bankowego i Uchwał Nadzorczych a fundusze własne w pełni pokrywają wszystkie ryzyka występujące w Banku.

Załącznik „Informacja o sytuacji ekonomiczno-finansowej Powiatowego Banku Spółdzielczego w Tomaszowie Mazowieckim na dzień 31.12.2018r. zawiera dane liczbowe wskaźników finansowych charakteryzujących działalność Banku.

Podpisy członków Zarządu:

03.07.2019r.	Mieczysław Grad Prezes Zarządu (podpis)
03.07.2019r.	Krzyszyna Adaszkiwicz Z-ca Prezesa Zarządu ds. Handlowych (podpis)
03.07.2019r.	Danuta Winkiel Z-ca Prezesa Zarządu ds. Ekonomiczno-Finansowych (podpis)

Załącznik nr 3

Informacja na temat profilu ryzyka Wykorzystanie limitów na dzień analizy

a) Ryzyko kredytowe

Rodzaj limitu	Obowiązująca wielkość limitu w %	Wykorzystanie procentowe limitu na 31.12.2018
Limity wewnętrzne dla ryzyka kredytowego w zakresie ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie		
EKZH / Suma bilansowa	30%	76%
EKZH / Fundusze własne	430%	96%
EKZH / Obligo kredytowe	50%	102%
Udział EKZH w podziale na produkt kredytowy i pożyczkowy, gwarancje i poręczenia (%FW)		
kredyty obrotowe	70%	25%
limity w RB	50%	76%
limity w ROR	50%	0%
kredyty gotówkowe	5%	0%
kredyty mieszkaniowe	60%	68%
pożyczki hipoteczne	100%	64%
kredyty inwestycyjne	250%	6%
Udział EKZH w podziale na rodzaj zabezpieczenia (%FW)		
Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	80%	65,00%
Hipoteka na nieruchomości komercyjnej	400%	89,00%
Limity dla grup klientów (%FW)		
przedsiębiorstwa spółki spółdzielnie	120%	44%
rolnicy	250%	84%
przedsiębiorstwa indywidualne	100%	45%
osoby fizyczne	130%	80%
pozostałe podmioty niefinansowe	100%	0%
Limity wg celu finansowania (%FW)		
na cele mieszkaniowe	60%	68%
na kupno ziemi	50%	14%
na dowolny cel	100%	63%
Limity wg długości umowy (%FW)		
do 5 lat	100%	42%
od 5 lat do 10 lat	150%	50%
od 10 lat do 15 lat	200%	58%
od 15 lat do 20 lat	100%	99%
pow 20 lat	100%	79%

Rodzaj limitu	Obowiązująca wielkość limitu w %	Wykorzystanie procentowe limitu na 31.12.2018
Limity wewnętrzne dla ryzyka kredytowego w zakresie ekspozycji detalicznych (wg znowelizowanej T)		
Udział kredytów detalicznych w obliżu kredytowym	30%	57%
Mmaksymalny poziom DEK wobec klienta	20%	6%
Udział kredytów detalicznych w podziale na rodzaj kredytu (% FW)		
Kredyty gotówkowe	200%	66%
Kredyty mieszkaniowe	60%	6%
Kredyty i debety w ROR	20%	6%
Udział kredytów detalicznych w podziale na rodzaj kredytu (%FW) – maksymalny poziom pojedynczej ekspozycji		
Kredyty gotówkowe	256 tys. zł	50%
Kredyty mieszkaniowe	256 tys. zł	27%
Kredyty i debety w ROR	256 tys. zł	10%
Kredyty niezabezpieczone	10 tys. zł	60%
Udział kredytów detalicznych w podziale na rodzaj zabezpieczenia (%FW)		
Weksel własny In blanco lub poręczenie wg prawa wekslowego	140%	75%
Ubezpieczenie kredytu	30%	90%
Poręczenie wg prawa cywilnego	100%	4%
Niezabezpieczone	2%	6%

b) Ryzyko koncentracji zaangażowań

Rodzaj limitu	Obowiązująca wielkość limitu w %	Wykorzystanie
		31.12.2018
Limity zaangażowań w funduszach własnych		
Wartość dużych zaangażowań przewyższających 10% FW z uwzględnieniem powiązań na podstawie sprawozdania LE	Max 300%	56,22%
Wartość istotnych zaangażowań przewyższających 5% funduszy własnych	Max 400%	67,66%
Limity jednostkowe (maksymalna wartość kredytu pożyczki) dla podmiotów niefinansowych (do FW)		
Kredyty gotówkowe niezabezpieczone hipoteką	Max 255500 ZŁ	38,40%
Kredyty gotówkowe zabezpieczone hipoteką	Max 80000 ZŁ	0,00%
Kredyty na cele mieszkaniowe	Max 5%	42,32%
Pożyczki hipoteczne	Max 1000000 zł	135,98%
Kredyt konsolidacyjny	Max 5%	0,00%
Kredyty w ROR	Max 255000 ZŁ	11,74%
Kredyty w RB	Max 15%	51,42%
Kredyty obrotowe	Max 25%	36,99%
Kredyty inwestycyjne	Max 25%	23,83%
Kredyty na nieruchomości komercyjne	Max 25%	70,28%
Limity ograniczające łączne zaangażowanie w poszczególne instrumenty finansowe (do kapitału uznanego)		
Kredyty konsumpcyjne	Max 300%	65,37%
Kredyty na nieruchomości komercyjne	Max 300%	84,99%
Kredyty obrotowe	Max 300%	59,91%
Kredyty inwestycyjne	Max 300%	26,80%
Limity koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia (do kapitału uznanego)		
Poręczenie wg prawa cywilnego	Max 400%	2,62%
Hipoteka na nieruchomości komercyjnej	Max 400%	87,10%
Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	Max 400%	13,46%
Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy oraz wobec klientów prowadzących tę samadziałalność (do kapitału uznanego)		
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	Max 500%	60,74%
Przetwórstwo przemysłowe	Max 300%	15,17%
Handel hurtowy i detaliczny	Max 300%	8,52%
JST	Max 300%	43,94%

c) Ryzyko płynności

Rodzaj limitu	Obowiązująca wielkość limitu	Stan na
		31 12 2018
LCR	min 100%	308%
udział depozytów powiększonych o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwały	min 105%	218%
udział pasywów stabilnych powiększonych o fundusze w kredytach powiększonych o majątek trwały	min 100%	170%
udział aktywów płynnych w pasywach niestabilnych	min 100%	216%
udział zobowiązań pozabilansowych udzielonych w sumie bilansowej	max 15%	1,70%
udział łącznej kwoty środków zgromadzonych przez dużych deponentów w bazie depozytowej	max 20%	4,50%
wewnętrzny wskaźnik NSFR	min 100%	191%
wskaźnik płynności skumulowanej do 1 mies	min 1,00	2,62
wskaźnik płynności skumulowanej do 3 mies	min 0,90	2,63
wskaźnik płynności skumulowanej do 6 mies	min 0,90	2,67
wskaźnik płynności skumulowanej do 12 mies	min 0,80	2,86
wskaźnik płynności skumulowanej pow 1 roku	max 1,20	0,48
wskaźnik płynności skumulowanej pow 2 lat	max 1,20	0,46
wskaźnik płynności skumulowanej do pow 5 lat	max 1,10	0,41
wskaźnik płynności skumulowanej pow 10 lat	max 1,10	0,71
wskaźnik płynności skumulowanej pow 20 lat	max 1,00	0,68

d) Ryzyko stopy procentowej

Rodzaj limitu	Obowiązująca wielkość limitu	Stan na
		31.12.2018
Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania przy zmianie stóp o 100 pb	max 25%	91%
Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego przy zmianie stóp o 100 pb	max 7%	93%
Limit zmiany wyniku odsetkowego w wyniku zmiany stóp o 200 p.b. w wartości ekonomicznej kapitału	max 5%	26%

e) Ryzyko walutowe

Rodzaj limitu	Obowiązująca wielkość limitu w %	Stan na
		31.12.2018
całkowita pozycja walutowa	max 2% FW	12,81%
indywidualna pozycja USD	max 0,5% FW	19,31%
indywidualna pozycja EUR	max 1,0 % FW	11,04%
indywidualna pozycja GBP	max 0,5% FW	9,84%

f) ICAAP

Lp.	Rodzaj limitu	Obowiązująca wielkość limitu w	Wykorzystanie
			31.12.2018
1.	Ryzyko koncentracji – Suma dużych zaangażowań/Fundusze własne Banku	max 300%	56,00%
2.	Ryzyko koncentracji w sektor gospodarki (Rolnictwo / Fundusze własne Banku)	max 500%	60,74%
3.	Ryzyko koncentracji w sektor gospodarki (Pozostałe sektory / Fundusze własne Banku)	max 300%	0,00%
			0,00%
			15,17%
			4,82%
			6,63%
			8,52%
			0,00%
			0,65%
			0,03%
			0,00%
			43,94%
			0,01%
			0,00%
			8,40%
0,00%			
0,00%			
80,70%			
	Ryzyko koncentracji w weksel własny in blanco lub por wg prawa wekslowego (Zabezpieczenie kredytu / Fundusze własne Banku)	max 500%	73,71%
4.	Ryzyko koncentracji przyjętych pozostałych form zabezpieczeń kredytów (Zabezpieczenie kredytu / Fundusze własne Banku)	max 400%	2,62%
			1,64%
			3,78%
			0,00%
			0,00%
			0,53%
			13,46%
			87,10%
			0,73%
			7,75%
			0,00%
0,40%			
0,16%			
5.	Ryzyko koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy (Instrument finansowy/ Fundusze własne Banku)		
	• kredyty obrotowe	300%	59,91%
	• kredyty w rachunku bieżącym	250%	32,18%
	• limit w ROR	150%	1,86%
	• kredyty w rachunku karty kredytowej	150%	0,03%
	• kredyty na zakup papierów wartościowych	150%	0,00%
	• kredyty inwestycyjne	300%	26,80%
	• kredyty na cele konsumpcyjne	300%	65,37%
	• kredyty na zakupy ratalne	150%	0,00%
	• pozostałe kredyty konsumpcyjne	150%	0,00%
	• kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	150%	30,96%
	• kredyty na nieruchomości komercyjne i pozostałe	300%	84,99%
	• instrumenty dłużne klasyfikowane do portfela „kredyty i inne należności”	150%	0,00%
	• inne należności	150%	0,00%
• udzielone zobowiązania pozabilansowe	150%	0,15%	